

Меѓународен научен собир „Одрази на верувањата:
Материјалните и општествените манифестации на
сакралноста“
Охрид, 4-6 октомври 2023

ЈНУ Институт за старословенска
култура - Прилеп

Охрид 2023

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР:

Претседател

д-р Александар Василески

Директор на ЈНУ Институт за старословенска

култура - Прилеп

d-r Smiljka Gabelić

d-r Migel S. Gomez

d-r Ivanka Gergova

d-r Janis Tsioyris

d-r Miša Rakocija

d-r Željko Bjelac

d-r Patryk Borowiak

д-р Орданче Петров

д-р Владимир Караџоски

д-р Христијан Талевски

Технички секретар

м-р Ивона Панџак-Пинева

Религиските сфаќања на човекот се истакнуваат како најзначаен фактор кој ја обликувал културата и уметноста во минатото. Всушност, уште во најстарите познати дела на уметноста од времето на палеолитот се вткаени верувањата на праисторискиот човек. На тлото на Балканот влијанието од религиските верувања врз материјалната култура може да се проследат во текот на повеќе од осум милениуми. Почнувајќи од праисториските фигурици и жртвеници, па преку богатите гробници од бронзениот, архајскиот и класичниот период, хеленистичките и римските храмови, ранохристијанските базилики, па сè до фреските и иконите од византиските цркви, османлиските џамии и еврејските синагоги. Не помало е влијанието на религиските верувања врз нематеријалната култура, каде тие се пресликале во бројните обичаи и обреди, во обредните песни, игри, во приказните и преданијата на различните народи. Голем дел од решенијата кои произлегле од ваквите процеси добиле универзален карактер и може да се проследат до денес. Тие се прифатени како вообичаен дел од нашата култура, во рамките на нашиот систем на вредности, но, најчесто, современиот човек ги доживува како догма, без да се запраша за нивните корени и за нивната суштина. Токму ваквите пројави ќе бидат предмет на интерес и на научна дебата во рамките на научниот собир „Одрази на верувањата : Материјалните и општествените манифестации на сакралноста“.

д-р Александар Василески
претседател на Организациски одбор

Biljana Anđelković,
The Institute of Ethnography SASA

„Monastery of the Resurrection of Christ in the Process of Integration of the Local Community: The Renewal of the Monastery as a Sacral and Social Process“

Sacred spaces such as churches and monasteries, in addition to representing generators of religious tradition, also generate local customs and practices. Their erection in a certain place reflects the community's need for a place of worship, and may be prompted by miraculous events, dreams or apparitions. One such example is the orthodox monastery of the Resurrection of Christ in the village of Dobri Do near Pirot. This place revive every year at Easter when locals prepare Molitva (Prayer) - a lamb stew that is given as a contribution for the health and well-being of the villagers. This custom, which combines Christian and pagan elements, has a tradition that lasts over a hundred years. In the last few years, the custom has grown into a significant event that integrates and mobilizes not only the local community, but also all individuals whose family origins are related to this place. The ethnographic research which I have conducted during the last six years has been focused on the restoration of the monastery, its role and importance in the local community, as well as the transformation of the custom itself, i.e. its adaptation to the Orthodox, church tradition.